

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

ВАРІАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ»

підготовки бакалавр

напряму 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)»

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.е.н., доц. М. С. Наумов,
ст.викладач О. А. Шекшуєв

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою університету, як тимчасово діюче до затвердження Президією Науково-методичної комісії з напряму підготовки 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)».

Протокол № 9 від «26» квітня 2013 року.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Основи зовнішньоекономічних зв'язків» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)».

Предметом є засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічних зв'язків (ЗЕЗ), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕЗ у різних сферах діяльності..

Міждисциплінарні зв'язки:

Основи економічної теорії.

Основи економіки транспорту.

Митні операції.

Митне право.

Правознавство.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи ЗЕЗ.
2. Особливості ЗЕЗ підприємства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Основи зовнішньоекономічних зв'язків» є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами ЗЕЗ та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Основи зовнішньоекономічних зв'язків» є усвідомлення:

- специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- методів оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для

підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;

- специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки;
- основних процедур щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів;
- методів і способів визначення ефективності укладених угод і

зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

– специфіку механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;

– нормативну базу щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;

вміти :

– застосовувати методи оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;

– враховувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки Здійснювати процедури щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів; методи та способи визначення ефективності укладених угод та зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому;

– приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, за допомогою зіставлення та порівняння;

– використовувати основні положення міжнародних угод, до яких приєдналася Україна; розраховувати показники ефективності зовнішньої торгівлі та інвестування.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин / 3,0 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ЗЕЗ.

Тема 1.1. Зовнішньоекономічні зв'язки суб'єктів ринкових відносин.

Сутність і фактори розвитку *зовнішньоекономічних зв'язків*. Зовнішньоекономічний комплекс держави. Суб'єкти та основні форми ЗЕД. Основні теорії ЗЕЗ. Особливості ЗЕЗ в Україні.

Тема 1.2. Регулювання ЗЕЗ.

Сутність і основні суб'єкти регулювання ЗЕЗ. Інструменти регулювання на мікрорівні. Інструменти макроекономічного регулювання. Міжнародні інститути зовнішньоекономічного регулювання.

Тема 1.3. Митне регулювання.

Митне регулювання і його сучасна специфіка. Сутність і форми нетарифного регулювання. Сутність і форми тарифного регулювання. Мито і його види. Особливості митного регулювання в Україні.

Тема 1.4. Валютне регулювання.

Валютні ринки й валютні курси. Основні валютні операції в сучасній ЗЕЗ. Особливості та інструменти регулювання валютних ринків. Проблеми валютного регулювання в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості ЗЕЗ підприємства.

Тема 2.1. Форми виходу підприємств на зовнішній ринок.

Правові передумови ЗЕЗ підприємств. Головні форми зовнішньоекономічних зв'язків підприємства. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

Тема 2.2. Форми зустрічної торгівлі.

Сутність і суперечності товарообмінної (зустрічної) торгівлі. Бартерні операції. Зустрічні закупки у ЗЕЗ. Інші форми зустрічної торгівлі. Операції з давальницькою сировиною Компенсаційні угоди. Операції на широкій компенсаційній основі. Постачання на комплектацію. Викуп застарілої продукції.

Тема 2.3. Експортно-імпорتنі операції та порядок їх укладання.

Етапи здійснення експортно-імпоротної угоди. Експортні операції. Порядок здійснення реекспортних угод. Імпорتنі операції Реімпорт та його специфіка. Особливості зовнішньоторговельних операцій з окремими групами товарів.

Тема 2.4. Посередницькі операції на зовнішніх ринках.

Сутність і класифікація посередницьких операцій у ЗЕЗ. Угоди за договорами доручення, комісії, постачання. Консигнаційні угоди. Основні суб'єкти міжнародного торговельного посередництва.

Тема 2.5. Орендні операції в ЗЕЗ..

Сутність і особливості міжнародних орендних операцій. Короткострокова оренда – рентинг. Особливості хайрингу. Лізинг у міжнародній господарській практиці.

Тема 2.6. Організація та техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів. Специфіка зовнішньоторговельної контрактної діяльності. Особливості вибору міжнародного ринку і контрагента угоди. Особливості здійснення ділових переговорів у ЗЕЗ.

Тема 2.7. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу. Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів. Основні статті типового договору міжнародної купівлі-продажу. Міжнародний арбітраж і вирішення зовнішньоторговельних суперечок.

Тема 2.8. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків. Особливості сучасної зовнішньоторговельної цінової стратегії фірми. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів. Цінові знижки. Базисні умови постачань «ІНКОТЕРМС». Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.

Тема 2.9. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом. Законодавство України про режим іноземного інвестування. Особливості функціонування підприємств з іноземними інвестиціями. Державне й міжнародне регулювання іноземного інвестування.

Тема 2.10. Організація та технологія міжнародних перевезень. Класифікація міжнародних перевезень. Особливості договорів міжнародних перевезень. Перспективи України на ринку міжнародних перевезень.

Тема 2.11. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпорتنих операцій. Сутність, принципи й особливості міжнародного маркетингу. Просування товарів на зовнішньому ринку і функції відділу маркетингу зовнішньоторговельного підприємства.

Тема 2.12. Економічна ефективність ЗЕЗ. Сутність і основні показники зовнішньоторговельної діяльності підприємства. Показники ефективності зовнішнього інвестування і кредитування. Інтегральні показники ефективності ЗЕЗ.

3. Рекомендована література

1. Внешнеэкономическая деятельность предприятий: Учебник для вузов / Под ред. Л. Е. Стровского. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2008. – 847 с. (10 шт.)

2. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / О. П. Гребельник – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 696 с. (10 шт.)

3. Дідьківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник / М. І. Дідьківський – К.: Знання, 2010. – 462 с. (2 шт.).

4. Гордієнко Н.І. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / Н.І. Гордієнко, М.Ю.Карпушенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва . – Харків: ХНАМГ, 2006. – 235 с. (30 шт.)

5. Козик В. В. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Карп'як Я. С.– К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 608 с.(2 шт.)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти тестових завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання, теми для контрольної роботи.

Навчальне видання

Програма

варіативної навчальної дисципліни

«Основи зовнішньоекономічних зв'язків»

підготовки бакалавр

напряму 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)»

Розробники: **НАУМОВ Максим Сергійович,**

ШЕКШУЄВ Олександр Анатолійович

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 209 а

Підп. до друку 15.05.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9685

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.